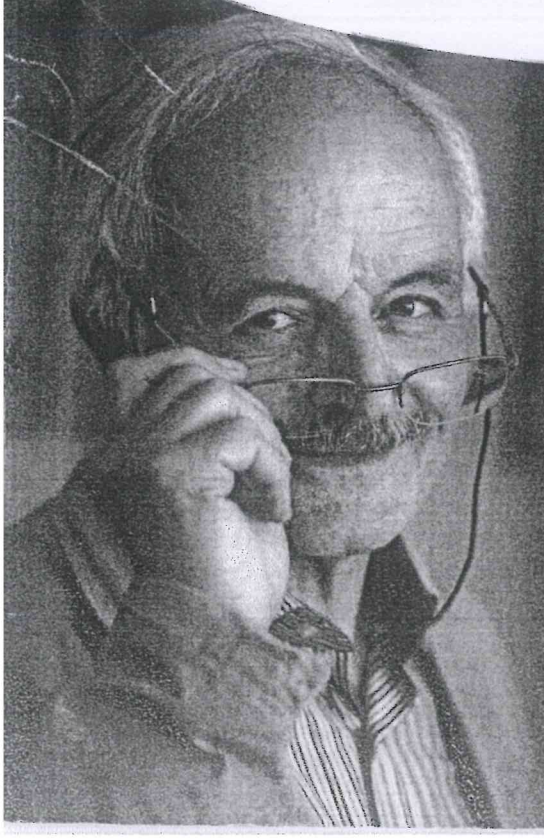
kültür sanat dergisi

Kuşgu

Kuşgu 50. yılında

OCAK-ŞUBAT 2011 SAYI: 269 8 TL

- **ömer akşahan** yazar çağının tanığıysa eğer
- **ahmet özer** ressam agop arad'ı anarken
- **ruhi türkyılmaz** flora çilesi
- **fahrettin demir** aykırı bir okurun notları
- **attila aşut** günler geçerken
- **hamit kalyoncu** şiir değirmenine su taşımak
- **hüseyin atabaş** anadili özeni önemli ve gereklidir
- **dr. mustafa duman** "akan söz çınlayan zaman"ın ozanı
- **azime korkmazgil** "sonuçsuz bir telefon konuşması"

atardamar

gazeteciliğe ve karikatüre adanmış bir ömür:
hikmet aksoy

ali mustafa

Bu Sayıda:

Kıyı - Kıyı'nın 50. Yılına 269. Sayıdan Başlamak.....1
Ömer Akşahan - Yazar Çağının Tanığıysa Eğer 2
Güngör Gençay - Kalan (Şiir).....3
Ahmet Özer - Ressam Agop Arad'ı Anarken 4
Ruhi Türkyılmaz - Flora Çilesi (Şiir) 7
Halim Yazıcı - Anne Su Dedi Bunu Bana (Şiir) 7
Fahrettin Demir - Aykırı Bir Okurun Notları.....8
Rezzan Erton - Mevsimler (Şiir) 9
Attila Aşut - Günler Geçerken.....10
Hamit Kalyoncu - Şiir Değirmenine Su Taşımak...16
Hüseyin Atabaş - Anadiline Özen Önemli ve Gereklidir 18
Mehmet Akif Ertaş - İhsan Eş ve "Espira".....21
Mehmet Gökyayla - Masallar Tükenirken.....22
Silke Scheuermann - Şiirler - Çeviren: Baki Yiğit..24
Ali Mustafa - Atardamar - Gazeteciliğe ve Karikatüre Adanmış Bir Ömür: Hikmet Aksoy 25
Mustafa Reşat Sümerkan – Fotoğraf.....41
Dr. Mustafa Duman - "Akan Söz Çınlayan Zaman"ın Ozanı Ahmet Özer 42
Özer Turan - Taşralı Kadınlar (Şiir).....44
Azime Korkmazgil - "Sonuçsuz Bir Telefon Konuşması".....45
İnci Ponat - İstanbul Oyuncak Müzesi.....52
A. Kubilay Köseoğlu - Sözün Küçük Rüzgârı (Şiir) 53
Mehmet Güler - Son Yılanı da Öldürmek (Öykü) .54
Şerife Hançer - Yanılgı (Şiir) 55
Ersan Erçelik - Koray Feyiz'den Şiire Pansuman: "Su Yarası".....56
Efnan Dervişoğlu - Gurbette "Sobe"lenen Şiir.....58
Engin Berk – Şiirler 59
Ali Mustafa - Kendine Özgü Bir Şair: Halil İbrahim Bahar 60
Özenç Esen - Her Sayı Kıyı'da Bir Şair.....62
Fazıl Saraç - Ön Kapak Fotoğrafı
Hikmet Aksoy - Arka Kapak Karikatürü

Kıyı'dan

- Değerli okurlarımız,
  Yeni bir yıla daha girdik.
  2011'in insanlığa barış ve mutluluk getirmesini diliyoruz.
  Bir başka dileğimiz, yeni yılın yazın dünyasının verimini artırması, değerlerimizin esenlik içinde yaşaması...
  2011, bizim için çok önemli: 50. yılımıza ulaştık.
  Bu 50 yılda oluşan emeğimizi de bütünleştirme kararı aldık.
  Yeni sayımızın kapağında 269 rakamını göreceksiniz.
  Bu, Kıyı'nın tüm sayılarındaki yazınsal birikime sahip çıkmak kadar o sayılara emek verenlerin anısını da yaşatmaya yöneliktir.
- 2010'da yine pek çok değerimizi yitirdik. Hele son aylardaki yitikler kervanı, çok kişinin yaşamında büyük boşluk oluşturdu. Şiir alanında yitirdiğimiz bu değerlerimizin dizeleri, bundan böyle yolumuzu ışıtmayı sürdürecek.
  Arif Damar, Metin Güven, Aydın Hatipoğlu, Halil İbrahim Bahar, Fikret Demirağ... arkalarında pek çok şiir bırakarak yazın dünyasındaki ölümsüzler arasında yerlerini aldılar.
  Anılarına saygılar sunuyoruz.
- "Atardamar", çok kişinin severek okuduğu önemli bir bölüm. Bu bölümde ele alınan kişi ve konuların özgünlüğü, okurlarımızın ilgisini çekiyor.
  2011'de Kıyı'nın "atardamar"ını sürdürmeye kararlıyız.
  Bu sayımızda gazeteci-karikatürist Hikmet Aksoy'u anlattık.
  Önümüzdeki sayı, yazar Öner Yağcı'ya ayrıldı.
- Haydarpaşa'yı yakanlar Nâzım'ın şu dizlerini de tutuşturdular:
  "Haydarpaşa garında
  1941 baharında
  saat on beş
  Merdivenlerin üstünde güneş
  yorgunluk
  ve telaş"
  Tarihin bu özgün yapısına kıyanlar insanlık suçu işlemişlerdir!
- Kıyı'ya omuz verenlerin, katkıda bulunanların çoğalması, ülkemizin yaşadığı karanlığa yakılan çoban ateşleridir.
- Sanat yönetmenimiz Ahmet Özer'in yeni şiir kitabı *Bir Şehrin Boynundayız* Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkıyor.
- Mart-Nisan 2011'de çıkacak yeni sayımızda buluşmak dileğiyle, esenlikler...

Kıyı

KÜLTÜR SANAT DERGİSİ
Yıl: 50 **Sayı:** 269 Ocak-Şubat 2011
İki ayda bir yayımlanır / Yerel süreli yayın

Kurucusu: Ahmet Selim Teymur

Kıyı ile bütünleşen değerlerimiz:
Gündoğdu Sanımer - M. Naci Özkan - Rasim Şimşek

Sahibi ve Yazı İşleri Yönetmeni : Fethi Yılmaz
Sanat Yönetmeni : Ahmet Özer
Yayın Yönetmeni : Ali Mustafa
Görsel Yönetmen : Mustafa Reşat Sümerkan
Abone ve İletişim : Hasan Kantarcı
Grafik - Tasarım : Leyla Çelik

Yönetim Yeri / Baskı ve Cilt : Sonhaber Matbaacılık
Uzun Sokak No:78/A-TRABZON
Tel: (0.462) 321 14 13
Faks: (0.462) 326 38 14
Yazışma Adresi : P.K. 183 TRABZON
e-posta : kiyidergisi@gmail.com
Abone Koşulları : Yıllık (6 sayı) 50 TL
Yurt dışı: 50 Euro-70 Dolar
Yurdışı Banka Hesap No: T. İş Bankası Trabzon Şubesi 7500-1720589 (Fethi Yılmaz)
İnternet bankacılığı için:
IBAN: TR12 0006 4000 0027 5001 7205 89
Banka H. No. : T. İş Bankası Trabzon Şb.7500-1986344
Posta Çeki : Fethi Yılmaz adına 5262051
Temsilcilikler **Ankara** : Mehmet Hançer Tel: (0533) 447 36 83
İstanbul : Aysel Durgun Tel: (0216) 496 22 50
İzmir : Raif Özben Tel: (0232) 420 44 88
Almanya : Ruhi Türkyılmaz Tel: (0049) 214 691 87
IBAN TR46 0006 4000 0017 5001 9863 44

Gurbette "Sobe"lenen Şiir

Efnan Dervişoğlu

"Ve zaman dediğin nedir ki Ahmet abi
Biz eskiden seninle
İstasyonları dolaşırdık bir bir
O zamanlar Malatya kokardı istasyonlar
Nazilli kokardı"
Edip Cansever

Yıllar önceydi; belki on yedi yıl olmuştur. Henüz bir tıp öğrencisi olan kardeşim, "Çok güzel! Yedikule İstasyonu'nun duvarında yazılıydı" diyerek, ikiye katlanmış küçük bir kâğıt uzatmıştı bana. Mavi tükenmez kalemle ve özenle yazılmış dört dize, içinde durduğu siyah cüzdandan benim kilim desenli kahverengi cüzdana taşınmış; sonra da sayılarını bilmediğim dosyalardan birine bırakılmıştı…

"Trendi oyuncaklarımız
Bozup yaptığımız
Ne güzel günlerdi
Gurbetle oynadığımız"

Şiirin kime ait olduğunu bilmiyordum. Aklıma geldikçe araştırmalarım oldu. Sonra başka kitaplar, yeni meraklar… Yıllar geçti aradan. Şiirle, Selim İleri'nin bir kitabında karşılaştım bu kez; 1999 yılının mart ayıydı. İleri, *"Yıldızlar Altında İstanbul"* adlı kitabının 142. sayfasında, arkadaşı Sarkis Bey'in evindeki konukluğundan söz ediyordu:

"Siran Hanım ve Sarkis Bey'le geçmişin günlerinden konuştuk. Yazlık sinemalardan, bütün yaz gidilen sinemalardan. Seksenlere kadar sürmüş Yedikule'de.

Tren istasyonunda duvarda yazılı bir şiir varmış bir zamanlar. O şiiri Siran Hanım defterine geçirmiş:

Trendi oyuncaklarımız / Bozup yaptığımız / Ne güzel günlerdi / Gurbetle oynadığımız.
Tren, sıra sıra / Düğümlenen duygularımız / Mavi ufuklara / Sevecen baktığımız.'
Şimdi silinip gitmiş şiir: Kim bilir kim yazmıştı…
Belki ben de gurbetle oynuyorum.

Sarkis Beylerden ayrıldığımda saat sabahın iki buçuğuydu. Gurbetle oynamak... oynamaktı... diyordum kendi kendime, bütün yazıp çizdiklerim." (1)

Bu satırları okurken yüreğimde bir yerin yarıldığını; bütün İstanbul'u, İstanbul'un uzağında başka bir deniz kentimizde geçen çocukluğumu; kardeşimin *"Nerdesin gergedan?"* diyerek günlerce aradığı, elimize nerden geçtiğini hâlâ merak ettiğimiz o dört-beş santimlik plastik oyuncağı o yere sığdırmaya çalıştığımı, dünmüş gibi hatırlarım. Hatırlanan bazı şeylerin yol açtığı duyguları her seferinde yeniden hissetmek, garip iç yanmalarına yol açar, bilirim. O gün, cep telefonu kullanımının yaygınlaşmasına ne çok sevindiğimi de hatırlıyorum. Ankara'dan İstanbul'daki kardeşime bir şiirle çabucak ulaşmamı sağlamıştı "cep telefonu" dedikleri; yoksa susup oturabilmem zor olacaktı.

Aradan yıllar geçti; oyuncak gergedanını arayan çocuk, baba oldu; yaşadığımız kentler, aradığımız şeyler değişti; benzer heyecanlara kapıldığım hep oldu ama eski bir sevinci hatırlatan karşılaşmalar da… Geçtiğimiz temmuz ayıydı; Gültekin Emre'nin hazırladığı *"Kadın Öykülerinde Avrupa"* adlı kitapla haşir neşirdim; "haşir neşirdim" diyorum; çünkü "göç", "gurbet", "yol", "yolculuk" sözcükleri, en az taşıdıkları anlam kadar etkiler beni. Kitapta yer alan öyküleri, doğduğum kentte, Trabzon'da okumam da ironik bir durumdu aslında. "Yeterince gidememiş" olmak, hüzünlendirmeli mi?

Yirmi dört kadın yazarımızın öykülerinden oluşan kitaba yazdığı sunuş yazısında şöyle diyordu Gültekin Emre: *"Buradaki öyküler kesinlikle göç sürecine ve göçmenlerin dünyasına tanıklığı içermiyor. Böyle bir amacı yok, olamaz da. Avrupa'daki insan ilişkilerine, yeni yaşam biçimlerine, duygu ve düşünce dünyasına öyküler üstünden sokulmaya çalışıyor her şeyiyle, her haliyle. Kadınların dünyasından sokaklara, havaalanlarına, tren-*

lere, yalın öykülere pencereler açıyor, yeni, taze tatlar getiriyor, farklı, etkileyici, çarpıcı, düşündürücü... kesitler sunuyor." (2)

Kitaptaki öykülerden birinde, Ayşe Kilimci, geldikleri toprağı özlemekle birlikte, yaşadıkları kenti de "bizim Berlin" diyecek kadar benimseyen kadınları konuşturur; değişilmediğini sanırken, biraz da sahip oldukları olanaklar içinde, yaşadıkları yere ayak uyduranları. *"Treni Beklerken"* adlı öykünün bir yerinde, "bizim gar" dediği *"Berlin Hauptbahnhof"*ta şunu söyler öykü kişisi:

"(...) Ne severim memleketin tren istasyon binalarını. Canıma sokasım gelir. Tek katlı, sarı badanalı, çiçeğe garkolmuş...

Bizim kapı bir komşumuz vardı istasyonda hareket memuru, sağsa Allah selamet versin, sahici dünyadayısa rahmet olsun, Rıza beyamca, istasyon duvarına mısra düşmüş hükümet, onu yazıp getirdiydi bize. Kaç vakit onunla avundum buralarda, bakıver anacım, yelek cebimdeki çıtçıtlı ufak çantada olacak...

Hani? Yok. Hah buldum, kırış kırış olmuş, ama okunuyor, dur gözlüğü takayım da... 'Trendi oyuncaklarımız, bozup yaptığımız... Ne güzel günlerdi, gurbetle oynadığımız...'

Hıı gurbet oyuncaktı baksana... Öbür cepteki mendilimi uzat kız bana..." (3)

İlkokul üçüncü ya da dördüncü sınıftaydım; öğretmenimiz şiir yazmamızı istediğinde, başarısız bir deneme saymakla birlikte, "tren" başlıklı bir "manzumecik" yazdığımı hatırlıyorum. O zamanlar en büyük derdim, Karadeniz'de; Samsun'un doğusuna ray döşenmemiş olmasıydı... Orhan Veli'nin *"Bir tren sesi duymaya göreyim, / İki gözüm, / İki çeşme"* (4) deyişinden haberim olsaydı; bunun için bu kadar hayıflanmaz, Anna Karenina'nın iri ve siyah gözlerini alıp götüren bir taşıtın hayalini kurmazdım.

Enis Batur, *"Sahici Trenler İçin Oyuncak Kitap"* adlı çalışmasında *"Herkesin hayatında özel, ayrıksı bir yer tutar trenler"* (5) der. *"Trenlerin, köprülerin, buharlıların, peronların ve tarihi garların büyük roller aldığı demiryolu mitolojisinde asıl kahraman küçük bir bilettir"* (6) diyen Aykut Tankuter'in, istasyon binalarının hikâyelerini anlattığı kitabına *"Trenler Anılardan Geçer"* adını vermesi de bundandır, sanırım.

Trenlerle ilgili anılarım yok benim; "iyi ki de yok" diyorum şimdi. İlk tren yolculuğumda, yirmi iki yaşındaydım zaten; ama edebiyatın trenlere, istasyonlara ne denli düşkün olduğunu biliyorum. Onun bu düşkünlüğü sayesinde *"Çok mudur mendil sallamam; / Her yolcu az çok âşinam"* (7) diyesim geliyor sık sık ve sonra Cemal Süreya'yı anıyorum, *"Ben bir yük vagonunda açtım gözlerimi"* (8) diyerek.●

Dipnotlar

1. Selim İleri, *Yıldızlar Altında İstanbul*, Oğlak Yayıncılık, İstanbul 1999, s. 142.
2. Gültekin Emre, *Kadın Öykülerinde Avrupa*, Sel Yayıncılık, İstanbul 2010, s. 8.
3. A.g.e., s. 91.
4. Orhan Veli, *Bütün Şiirleri*, 22. basım, Can Yayınları, İstanbul 1984, s. 119.
5. Enis Batur, *Sahici Trenler İçin Oyuncak Kitap*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2003, s. 10.
6. Aykut Tankuter, *Trenler Anılardan Geçer*, Novartis Kültür Yayınları, İstanbul 2004, s. 7.
7. Cahit Sıtkı Tarancı, *Otuz Beş Yaş*, 4. basım, Can Yayınları, İstanbul 1988, s. 180.
8. Cemal Süreya, *Sevda Sözleri*, Can Yayınları, İstanbul 1990, s. 85.

engin berk / şiirler

gözlerindeki afrika

bir sözcük değil
sarı bir ezgidir
gözlerindeki afrika!

ölüm bir oyundur sokaklarında
özlenen yağmurların serinliğinde
sıtma girdaplarında...

herkese ait bir mavilikten
vurulup düşen güvercindir
yoksul kumun üzerine...

afrika kadar karayım kendime
bir deniz soluklanırken
gözlerinin kıyısında...

şimdi gelmişken sırası
özgürlük gibi bir sebebin
sarılıversem de ipine
girsem yalnayak
şu meyhaneden içeri...

barış

komşu apartmanın
beşinci katında bir kadın
yarı beline kadar sarkıp pencereden
boş arazide top peşinde koşan
bir grup çocuğa sesleniyor...

küçük kadın
soluğundaki fırtınayla
büyüyor büyüyor büyüyor
yeri göğü birbirine katıyor!

sadece birkaç dakika
sandım ki o güzel anne
yalnız oğluna değil
ortadoğu'nun gecesine sesleniyor
anadolu'dan
"barış" diye...